

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12540

DOS GROYE HINTL

Herminia Tsurmilien

.

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•
MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.
If you hold a copyright in this title, please contact us at info@yiddishbookcenter.org.

פאר אונזערע קינדער

ביבליאטעק פאר קינדער און יוגנט

דאָס גרזיע הינטל

לויט הערמיניא צורמיליען

איבערזעצט י. ל.

פרייז 12 סענט

№ 2

ניו-יאָרק, 1939
פארלאַג „אידישע שול“
3451 גאָילס פּלאַץ, סטודיאַ 1
בראָנקס, נ. י.

פאר

ב

דא

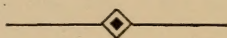
פון דעם ביכער אויפ

פון

יעקב און רבקה לעווין

פאר אונזערע קינדער

ביבליאטעק פאר קינדער און יוגנט

דאָס גרויע הינטל

לויט הערמיניא צורמליען

איבערזעצט ג. ל.

ניו-יאָרק, 1939
פאַרלאַג „אידישע שול“
3451 גאַילס פּלאַץ, סטודיאַ 1
בראָנקס, נ. י.

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

הם א
אישו א
פרכניקו
בא ה
אן לגלג
חבת קיל
דער וסע
אין ד
גערמ
דגם ריק
מקיס
אין אנט
גלגלג
ווער א
טריט
מז ד
שוליק
זא א
זעלע
דגם זע
שארב
דער
אשק
דגם בא

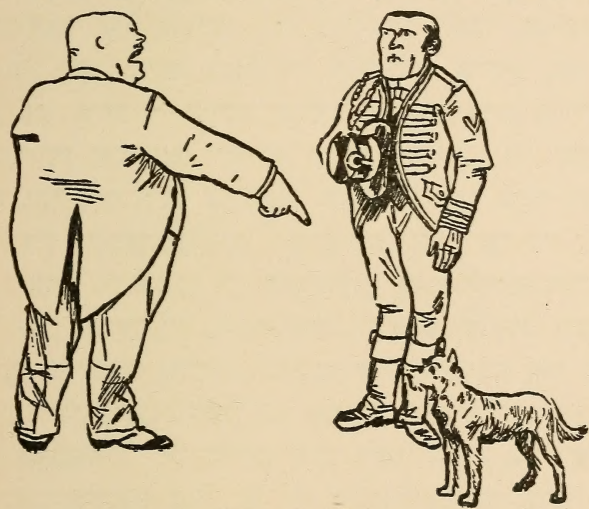
דאָס איז געווען אַ מיאוס גרוי הינטל מיט לאַנגע ווייכע אויערן און אַ האַריקן עק. ער איז געבוירן געוואָרן אין אַ פּרעכטיקער שטאַל, וואָס האָט באַלאַנגט צו אַ רייכן מאַן. דער מאַן האָט געוואוינט אין אַ גרויסן גוט מיט ברייטע פעלדער און לאַנקעס. אויף די פעלדער איז געוואקסן צוקער-רער — הויכע, קיילעכדיקע, גלאַטע רערן, אין וועלכע עס איז געווען דער זיסער צוקער-זאַפט.

אויף די צוקער-פעלדער האָבן געאַרבעט הונדערטער נע-גערס, מענער און פרויען. די נעגערס האָבן באַלאַנגט צו דעם רייכן מאַן, וואָס האָט זיי געקויפט אויפ'ן מאַרק, ווי מ'קויפט פּי. ווייל די מעשה האָט געטראָפן לאַנג צוריק, ווען אין אַמעריקע איז נאָך געווען שקלאַפּעריי. דער מאַן האָט געקאַנט טאָן מיט זיינע שקלאַפּן, וואָס נאָר ער האָט געוואַלט. ווען ער איז געווען שלעכט געשטימט, האָט ער זיי געלאָזט שמייסן. אויב זיי האָבן זיך דערוועגט צו פּראַטעסטירן, האָט מען זיי נאָך שווערער באַשטראַפּט: אָפט פּלעגט מען דעם „שולדיקן“ אויסטאָן נאַקעט, באַשמירן מיט האַניק און צובינדן צו אַ בויס. די בינען פּלעגן דערשמעקן דעם האַניק און קומען צופליען מאַסנווייז. זיי פּלעגן זויגן דעם האַניק און צעשטעכן דעם צוגעבונדענעם אַזוי, אַז ער פּלעגט חלש'ן אַדער אַפילו שטאַרבן פון ווייטיק.

דער שקלאַפּן-באַלעבאַס האָט צו יעדער צייט געקאַנט פאַרקויפן זיינעם אַ שקלאַפּ. אָפטמאָל פּלעגט ער צעשיידן דעם מאַן מיט זיין ווייב, די מוטער מיט איר קינד. די נעגערס

זען געווען אין גאַנצן הילפלאז. זיי האָבן געדאַרפט אַרבעטן
 זע טעג אונטער דער ברענענדיקער זון. עסן האָט מען זיי
 עבן ווייניק און שלעכט. געוואוינט האָבן זיי אין האַלב
 ב'ע הייזקעס אין גרויס ענגעניש. די שקלאַפן זיינען גע-
 אומגליקלעך. בלויז די קליינע קינדער פלעגן זיך אַרומ-
 לן פריילעכע, ווייל זיי האָבן נאָך ניט געוואוסט, אַז זיי זיינען
 אַפן, און אַז עס דערווארט זיי אַ שווער, אַ ביטער לעבן.
 אין איינער פון אַט די נעגער-הייזקעס איז אַנגעקומען
 גרויע הינטל, וואָס איז געבוירן געוואָרן אין דער פרעכ-
 ער שטאַל. און געטראָפן האָט דאָס אַזוי :

איינמאַל איז דער רייכער פלאַנטאַטאָר דורכגעגאַנגען די
 גל און באַמערקט דאָס קליינע הינטל, וואָס האָט זיך גע-

לט אינ'ם שטרוי. ער האָט עס באַטראַכט און דערנאָך מיט
 געזאַגט צום קוטשער : , וואָס טוט דאָ דאָס דאָזיקע העס-
 ע הינטל ביי מיר אין שטאַל ? נעם עס צו און דערטרינק
 אין טייך !"

דער קוטשער האָט צוגעזאָגט דאָס באַלד צו טאָן. ער
האָט אַפילו רחמנות געהאַט אויף דעם קליינעם באַשעפעניש;
אַבער דער באַלעבאָס איז געווען אַ שטרענגער מענש, און
דער קוטשער האָט ניט געוואָגט ניט צו פּאָלגן. ער האָט צו-
גערופן דאָס הינטל, אים גענומען אונטער'ן אַרעם און איז
מיט אים אַוועק צום טייך.

ווען ער איז פאַרבייגעגאַנגען די נעגערשע הייזקעס, איז
פון איינער פון זיי אַרויסגעלאָפן אַ שוואַרץ נעגערל. ער האָט
דערזען דאָס הינטל, זיך דערפרייט און אויסגערופן: „וואָס
פאַר אַ פּיין הינטל! וואוהין טראָגסטו עס?“ — און ער איז
צוגעגאַנגען נאָענט און געגלעט דאָס הינטל איבער'ן קאָפּ.
— איך טראָג עס צום טייך — דערטרינקען. — האָט דער
קוטשער געענטפערט.

דעם נעגערלס אויגן האָבן זיך אָנגעגאַסן מיט טרערן. ער
האָט גענומען דאָס הינטל צו זיך אויף די הענט, צוגעדריקט
דאָס און געבעטן:

— טו דאָס ניט. זע, וואָס פאַר אַ שייַן הינטל דאָס איז!
— איך מוז עס טאָן, בענדזשי! — האָט דער קוטשער גע-
זאָגט — דער באַלעבאָס האָט געהייסן. ווען איך וועל אים
ניט פּאָלגן, וועט ער מיך שמייסן.

דאָס גרויע הינטל האָט געלעקט בענדזשין דעם פנים מיט
זיין צונג. ער האָט געקוקט אויף אים מיט זיינע גרויסע אויגן,
אַזוי ווי ער וואָלט אים געבעטן: „זע, ראַטעווע מיך!“
— גיב מיר דאָס הינטל! — האָט בענדזשי געבעטן. —
איך וועל אים אַזוי באַהאַלטן, אַז דער באַלעבאָס וועט אים
קיינמאָל ניט זען.

דער קוטשער האָט אַ טראַכט געטאָן און געזאָגט: „גוט,
נעם און באַהאַלט אים. אַבער דו טאַרסט ניט אויסזאָגן, אַז איך

ב אים דיר געגעבן ; אויב דער באַלעבאָס וועט אַמאָל דער-
דאָס הינטל, דאַרפסטו זאָגן, אַז דו האָסט עס אַרויסגענומען
טייך. און ערשט דעמאָלט וועט מען דיר אַזוי גוט אַריי-
ניסן".

— דאָס מאַכט ניט אויס ! — האָט בענדזשי צופרידן אויס-
רופן. — אַבי דאָס הינטל זאָל בלייבן לעבן !

דער קוטשער האָט זיך צעלאַכט. ער האָט אַראָפּגענומען
ס שטריקל פּונ'ם האַלז ביים הונט, און בענדזשי איז מיט'ן
טל אַוועקגעלאָפּן צו זיך אין הייזקע. ער האָט געגלעט
ס הינטל און געקושט אים פאַר פרייד.

אין אַוונט, ווען בענדזשיס עלטערן זיינען געקומען אַהיים,
ט ער זיי באַוויזן דאָס הינטל. זיי האָט עס זייער געפרייט,
ל זיי זיינען גאַנצע טעג ניט געווען אין דער היים, און זיי
בן מורא געהאַט, בענדזשי זאָל ניט גיין צום טייך און נאָך
ינפאַלן אין וואַסער אַריין. איצט, ווען ער האָט דאָס הינטל,
ט ער שוין שפּילן זיך מיט זיין נייעם פריינד אַרום הויז, כדי
זאָל אים שנעלער קאַנען באַהאַלטן, אין פאַל דער באַלעבאָס
ט דורך.

דאָס הינטל האָט אַזוי ווי פאַרשטאַנען, אַז בענדזשי האָט
געראַטעוועט דאָס לעבן. ער איז קיינמאָל ניט אָפּגע-
אַטן פּונ'ם קליינעם נעגערל און האָט אים אין אַלצדינג גע-
לאַט. דאָס הינטל איז געווען אַ פאַרשטענדיקע באַשעפּעניש.
דזשי האָט צו אים גערעדט, ווי צו אַ מענטשן, און דאָס
טל האָט אויף אים געקוקט אַזוי, ווי עס וואַלט פאַרשטאַ-
יעדעס וואָרט, וואָס מ'רעדט צו אים.

בענדזשי האָט דעם הינטל אַ נאָמען געגעבן „גרויקאַפּ“.

בענדזשיס עלטערן זיינען געווען יונג און שטאַרק. זיי זיינען געווען די בעסטע אַרבעטער אויף דער גאַנצער צוקער-פלאַנטאַציע. דער שטרענגער אויפזעער איז געווען מיט זיי צופרידן און האָט זיי געשלאָגן זעלטענער, ווי די אַנדערע שקלאַפן. זיי זיינען דעריבער ביידע געווען צופרידן, ניט קוקנדיק אויף דער גוואַלדיק שווערער אַרבעט. און אין אַוונט, ווען זיי פלעגן קומען אַהיים צו זייער קליינעם בענדזשין, פלעגן אַלע דריי זיין פריילעך און פילן זיך גליקלעך.

בענדזשיס מוטער, האַנאַ, איז נאָך געווען אַ גוטע נייטערין; זי האָט אויך געקאַנט וועבן שיינע טעפּיכער און קערבלעך פון גראַזן און וואַסער-רערן; און דערצו איז זי אויך געווען אַן אויסגעצייכנטע קעכין.

דער באַלעבאַס האָט געהאַט אַ טאַכטער. זי האָט גע-וואוינט מיט איר מאַן אין איינעם פון די צפונדיקע שטאַטן; איינמאַל איז זי געקומען צו איר פאָטער צו גאַסט. זי איז געווען זייער צופרידן, וואָס זי זעט צוריק איר אַלטע היים; אַלצדינג האָט איר דאָ אויסגעזען פיל שענער און בעסער, ווי אין „צפון“. זי האָט זיך געקלאַגט אויף די שוועריקייטן, וואָס זי האָט דאָרטן מיט אַ דינסט. „די ווייסע זיינען ווייט ניט אַזעלכע גוטע דינסטן, ווי די שוואַרצע. — האָט זי געזאָגט. — מ'קאָן זיי ניט אונטערטרייבן ביי דער אַרבעט. דו וואַלסט מיר געדאַרפט געבן אַ גוטע שוואַרצע שקלאַפּין, פאָטער, וואַלט עס געווען פאַר מיר די בעסטע מתנה. דער מאַן מיינער וועט אַפילו בייז זיין דערפאַר; ווייל די מענשן דאָרטן אין „צפון“ זיינען משוגע: זיי האַלטן, אַז די קנעכט זיינען אויך מענשן, און אַז מ'דאַרף אַפּשאַפן שקלאַפּעריי. אַבער מייַן

און האָט מיך ליב, און אז ער וועט זען, אז מיר פאַרשאַפט עס
רגעניגן, וועט ער צושטימען צו האָבן אַ שוואַרצע דינסט.
דער פּלאַנטאַטאָר האָט אַ וויילע געטראַכט און געזאָגט:
"און די אַלטע וועלן ניט קאָנען צופאַסן זיך צום
בן אין דער גרויסער שטאָט און וועלן דיר מער שטערן, ווי
לפּן. וועמען קען איך דיר געבן?"

ער האָט נאָך אַ מינוט געקלערט און צוגעגעבן: „איך
וויב, איך האָב פאַר דיר אַן אמת-פּאַסיקע דינסט. האַנאַ
פונקט גוט זיין פאַר דיר; אַ וואונדער, וואָס איך האָב
רגעסן אויף איר. אָבער זי האָט אַ קליין אינגעלע.

— איך וויל אים נישט האָבן. — האָט די טאָכטער איבער-
ריסן. — איך וויל ניט, מיין קליינער טעדי זאָל זיך שפּילן
ט אַ נעגערל. דו קענסט איר אינגל האַלטן ביי זיך.

— דו ביסט אַ גוטע מוטער, כּלעבן. — האָט דער פּאָטער
זאָגט. — דו טראַכסט שטענדיק וועגן דיין זון. גוט, דער
יינער בענדזשי וועט דאָ בלייבן; און מאַרגן, ווען דו
רסט אַהיים, וועסטו קאָנען מיטנעמען האַנאַן. איך וועל
יך אַנזאָגן דעם אויפזעער, ער זאָל איר איבערגעבן, זי זאָל
גרייט“.

און ער האָט גערופן אַ דינער און אים געהייסן גלייך
ז און זאָגן וועגן דעם דעם אויפזעער.

וואָס פאַר אַ טרויער עס האָט די נאַכט געהערשט אין דער
גערשער הייזקע! די אומגליקלעכע האַנאַ האָט אַרומגע-
מען איר בענדזשין, אים צוגעדריקט צום האַרצן און גע-
נט אַזוי שטאַרק, אז ס'האָט זיך געדוכט, אַט, אַט און איר
רין וועט פּלאַצן. איר מאַן, טאָם, האָט געקוקט אויף איר
ט טרויעריקע אויגן און איז געווען אַזוי דערשלאָגן, אז

ער האָט ניט געקענט אַרויסריידן קיין וואָרט. האַנאַ האָט גע-
 קוקט אין פענסטערל און געציטערט, ווען זי האָט באַמערקט
 די ערשטע שטראַלן פּונם גרויען מאַרגן. זיי האָבן איר אַנ-
 געזאָגט, אַז עס קומט דער טאָג, ווען זי וועט זיך דאַרפן
 צעשיידן מיט אירע געליבטע.

גרויקאַפּ — האָט זיך געדוכט — האָט פאַרשטאַנען דעם
 טרויער און דאָס אומגליק פון זיינע פּריינד. ער האָט זיך
 אַוועקגעלייגט לעבן האַנאַ און געקוקט אויף איר און אויף
 אַלעמען מיט זיינע קלוגע ליבנדע אויגן.

און האַנאַ האָט אויסגערופן: „און וואָס וועט זיין, אַז זיי
 וועלן דיך אויך פאַרקויפן, טאָם? וואָס וועט דעמאָלט זיין מיט
 אונזער אינגעלע?“

דאָס הינטל האָט אַוועקגעלייגט זיין לאַפּקע אויף דעם
 קליינעם בענדזשין, אַזוי ווי ער וואָלט געוואָלט זאָגן: „האַב
 ניט קיין מוראַ, מוטער, איך וועל שוין אַכטונג געבן אויף אים!“
 האַנאַ האָט דאָס באַמערקט, זי האָט וויינענדיק אַ גלעט גע-
 טאָן דאָס הינטל איבערן קאַפּ און געזאָגט: „היט מיין אינ-“

געלע, גוטער, טייערער הונט! מיר זיינען אלע אזוי הילפלאז
און עלנד ווי דו."

III

פאר בענדזשין האָבן זיך אוועקגעצויגן ביטערע, טרויע-
דיקע טעג. זיין פאָטער איז געווען אזוי אומגליקלעך, אז ער
האָט מער ניט געוואָלט אַרבעטן. ער פלעגט דערפאַר גאַנץ
אָפט קומען אין אַוונט אַהיים מיט אַ צעשמיסענעם, צעבלוטיקטן
רוקן. די פרייד איז פון הויז פאַרשוואונדן געוואָרן. טאָם
פלעגט גאַנצע אַוונטן זיצן שטיל אויף דער ערד; ער פלעגט
אַמאָל אַ גלעט טאָן די געקרייזלטע האָר פון זיין אינגעלע,
אַבער ער האָט קיינמאָל קיין וואָרט ניט אַרויסגערעדט. בלויז
אַמאָל פלעגט ער אויסרופן: האַנאַ! און גרויסע טרערן
פלעגן זיך אַראָפּלאָזן איבער זיינע שוואַרצע באַקן.

דער אויפזעער איז איצט שטענדיק געווען אומצופרידן מיט
טאַמען און האָט זיך אָפט באַקלאַגט פאַר'ן באַלעבאַס אויף יע-
עמס פוילקייט און עקשנות. וואָלט טאָם געוואוסט, וואָס עס
וועט אַרויסקומען פון זיין האַלטן זיך, וואָלט ער מסתמא ווידער
געאַרבעט אזוי פלייסיק ווי פריער, כאָטש ער איז געווען אומ-
גליקלעך און אין כעס. אַבער ער האָט, צום באַדויערן, ניט
געטראַכט וועגן דעם.

איינמאָל, ווען דער באַלעבאַס האָט געהאַט זיין געבורטס-
טאָג, האָט ער געמאַכט אַ גרויסע סעודה און איינגעלאָדן אַ סך
עסט. די טישן האָבן זיך געבראַכן אונטער די געבראַטענע
זינער און קעלבער און שעפּסן; מ'האַט אויך אַרויפגעטראָגן
פון קעלער אָן אַ שיעור פלעשער מיט וויין און בראַנפן. און
ווען דער עולם האָט זיך אָנגעגעסן און אָנגעטרונקען, האָבן
זיך די אינגערע געסט פאַרזאַמלט אין גרויסן זאַל און גענומען
זאַנצן, און די עלטערע געסט צוזאַמען מיט'ן באַלעבאַס האָבן

זיך אַרומגעזעצט אַרום אַ גרינעם טיש און גענומען שפּילן אין קאַרטן.

דעם באַלעבאָס איז ניט געגאַנגען. ער האָט כסדר פאַרשפּילט און איז באַלד געבליבן אָן אַ סענט אין קעשענע. „נאָך איין קאָן, — האָט ער געזאָגט צו זיין פאַרטנער, וואָס האָט געהאַלטן אין איין געווינען ביי אים, — איך וועל דאָס מאַל שטעלן אין קאָן מיין שטאַרקסטן און בעסטן שקלאַף“.

און ער האָט בשעת מעשה געטראַכט: „ווען איך וועל אַפּילו פאַרשפּילן טאַמען, איז ניט קיין אומגליק, ווייל ער איז סיי ווי געוואָרן פּויל און איינגעשפּאַרט“.

זיין פאַרטנער האָט צוגעשטימט.

דער באַלעבאָס האָט אַרויסגעצויגן אַ קאַרט. זיין פאַרטנער האָט אויך אַרויסגעצויגן אַ קאַרט. זיי האָבן ביידע אַ וואָרף געטאָן זייערע קאַרטן אויפֿן טיש. — דער באַלעבאָס האָט פאַרשפּילט.

ווען טאָם איז געקומען אין דער פּרי צו דער אַרבעט, האָט דער אויפזעער אים געהייסן גיין צום באַלעבאָס אַהיים, ווייל דער באַלעבאָס האָט אים פאַרקויפט, און דער נייער באַלע-באָס זיינער דאָרף גלייך אָפּפאַרן און אים מיטנעמען.

בענדזשי איז דעם אַוונט געזעסן שפּעט און געוואָרט אויך זיין טאַטן. עס איז געוואָרן פינסטער, דער טאַטע איז ניט גע-קומען. בענדזשי פלעגט אַלע וויילע אַרויסשטעקן דעם קאַפּ דורך דער טיר און קוקן אין דער פינסטערניש — אפשר גייט דער טאַטע. אָבער דער טאַטע איז ניט געקומען. גרויקאַפּ איז געלעגן לעבן בענדזשי; ער איז געווען טרויעריק און שטיל, ווי ער וואָלט געפּילט, אַז עס האָט געטראָפּן אַ ניי אומגליק. ענדלעך האָט בענדזשי ניט אויסגעהאַלטן. מיט אַ געוויין איז ער אַריינגעלאָפּן צו אַ שכנה און געפרעגט וועגן

טאטן. די דיקע נעגערטע האָט אים דערציילט, אַז מ'האָט
טאטן זיינעם פאַרקויפט; אַז דער נייער באַלעבאַס האָט
צוגענומען, און אַז דער טאטע וועט מער זיך ניט צוריק-

בענדזשי איז אַ וויינענדיקער אַוועק אַהיים. ער האָט מורא
אַט צו גיין אַליין אין דער פינסטער; אָבער ער האָט
אַלטן זיין איינציקן פריינד, דעם גרויען הונט, אונטער זיין
סאָן און איז געגאַנגען. ווען ער איז געקומען אַהיים, האָט
אַנגעהויבן אויסגיסן זיין ביטער האַרץ פאַר זיין פריינד,
גרויקאַפּ האָט אים געענטפערט מיט אַ געבילעריי, וואָס איז
ען אַנדערש ווי אַלעמאַל. און בענדזשין האָט זיך געדוכט,
יער הונט רעדט צו אים און זאָגט אים: „וויין ניט, מיין
נד! איך וועל שוין אַכטונג געבן אויף דיר. איך וועל
היטן און אַמאַל וועלן מיר ביידע גיין און אויפזוכן דייע
ערן“.

בענדזשי האָט זיך אַביסל באַרואיקט. ער האָט זיך אַוועק-
יגט אויפ'ן שטרוי און איז אַ מידער פון ווינען איינגע-
פן. און גרויקאַפּ איז געלעגן לעבן אים און פון צייט צו
אים געלעקט די האַנט מיט זיין וואַרימער צונג.

און פאַר בענדזשין זיינען אַנגעקומען שווערע, ביטערע
. די דיקע שכנה האָט אים אַריינגענומען צו זיך אין
ב; אָבער זי איז געווען צו אים ניט גוט. ער האָט פאַר
געדאַרפט טראַגן שווערע עמערס מיט וואַסער פון טייך
טאָן אַלערליי אַנדערע שווערע אַרבעט.

און אין גיכן איז געקומען נאָך אַ צרה: דער באַלעבאַס
איינמאַל דורכגעאַנגען איבער די נעגערשע הייזקעס.
האָט באַמערקט בענדזשין. „דאָס אינגל איז שוין שטאַרק

גענוג צו אַרבעטן ; — האָט ער געזאָגט צום אויפפאַסער ; —
זאָל ער אָנהייבן אַרבעטן אין פעלד“.

און דאָס קליינע נעגערשע אינגל האָט אָנגעהויבן אַרבעטן
אין פעלד אונטער דער ברענענדיקער זון. און עס איז געווען
אַזוי שווער, אַז אים האָט זיך געדוכט, אָט, אָט פאַלט ער אַוועק
פון מידיקייט.

אין אַוונט פלעגט בענדזשי אַ מידער קוים אַריינפויזען אין
דער חורבה'דיקער הייזקע, איינגראָבן זיין קאַפּ אין די לאַנגע
האַר פּונ'ם גרויען הונט און וויינען ; און זיין פריינד פלעגט
אַמאָל וויינען צוזאַמען מיט אים.

IV

איין מאָל איז בענדזשי אין אַוונט געקומען אַהיים מיט אַ
פאַרבלוטיקטן רוקן און מיט אַ געשוואָלענעם פנים. דער אויפ-
זעער איז געווען אין אַ שלעכטער שטימונג, האָט ער גע-
שמיסן דעם קליינעם נעגער מיט דער בייטש און דערלאַנגט
אים מיט'ן פויסט אין פנים אַריין.

בענדזשי האָט זיך אַ וואָרף געטאַן אויף דער ערד און
גענומען וויינען : „איך קאָן שוין מער נישט אויסהאַלטן.
מיינע עלטערן האָט מען צוגענומען ; איך בין איינער אַליין ;
קיינער איז ניט גוט צו מיר. די גאַנצע וועלט איז שלעכט.
וואָס זאָל איך טאָן, מײן טײערער פריינד, וואָס זאָל איך טאָן ?“
— האָט ער זיך געקלאָגט פאַר'ן הונט.

גרוי-קאַפּ האָט מיט ליבע געלעקט די וואונדן פונ'ם נע-
גערל. דערנאָך האָט ער אָנגעהויבן בילן. בענדזשי האָט זיך
צוגעהערט, און ס'האָט זיך אים געדוכט, אַז דער הונט זאָגט
אים :

— אַנטלויף פון דאַנען ! לאַמיר אַוועק אין די צפונ'דיקע

זאָטן. דאָרטן זיינען די מענשן בעסער ווי דאָ; זיי האַלטן
ט קיין נעגערס פאַר שקלאַפן.

— אָבער ווי קומט מען אַהין? איך ווייס דאָך ניט דעם
ג?

דער הונט האָט זיך אויפגעהויבן, זיך אויסגעצויגן און איז
געגאַנגען צו דער טיר. און בענדזשין האָט זיך געדוכט,
דער הונט זאָגט אים:

— קום, איך וועל דיך פירן. מיר וועלן גיין ביינאַכט,
און אַלע שלאַפן, און בייטאָג וועלן מיר זיך באַהאַלטן.
און בענדזשי האָט זיך אַנטשלאָסן.

די נאַכט איז געווען ניט קיין ליכטיקע. די לבנה איז
ווי מיט איין שמאַלן אַכטל געווען אויפן הימל. די ביימער
בן געוואָרפן אויף דער ערד לאַנגע, געדיכטע שאַטנס. ס'איז
ווען טויט שטיל. בענדזשי און גרויקאַפ זיינען אויף די שפיץ
גער אַרויס פון הייזקע און זיינען אַוועק צום גרויסן טייך.
כדעם זיינען זיי אַ גאַנצע נאַכט געגאַנגען פאַזע טייך. ווען
האַט אַנגעהויבן צו לייכטן אויף טאָג, איז דער הונט אַוועק
סזוכן אַ פלאַץ, וואו זיך צו באַהאַלטן. און בענדזשי וועמען
האַבן שוין וויי געטאַן די פיס, האָט זיך צוגעזעצט אַפרוען.
ר הונט איז באַלד צוריקגעקומען און אַוועקגעפירט בענ-
שין אין אַ פלאַץ, וואָס איז געווען אַרום און אַרום פאַרוואַקסן
ט הויכע קוסטעס און וואַסער-רערן. זיי האָבן דאָרטן פאַר-
אַכט אַן אומרואיקן טאָג, זיך געהאַלטן פאַרשטעקט אונטער
קוסט און צוגעהערט זיך צו יעדן שאַרף. אויפן קוסט זיינען
וואַקסן זיסע יאַגעדעס. בענדזשי האָט אַנגעריסן אַ ביסל
זיך געקוויקט מיט זיי. און דער הונט האָט געבראַכט פון
ד אַ פישל און עס געגעסן.

ווען עס איז געוואָרן טונקל, זיינען ביידע פריינד, בענדזשי און זיין הונט, אַרויס פון זייער באַהעלטעניש און אַוועק ווייטער אויפ'ן וועג צו די צפונדיקע שטאַטן. די נאַכט איז שוין בענ-דזשין געווען שווערער צו גיין, ווייל די פיס זיינען ביי אים געווען שטאַרק אַנגעריבן פון נעכטן. ער האָט געקרעכצט און געזיפצט און מיט גרויס אַנשטרענגונג געגאַנגען ווייטער. דער הונט האָט זיך געריבן אָן זיינע פיס; אַמאַל פלעגט ער פאַרלויפן פאַרויס, כדי צו זיין זיכער, אַז דער וועג איז פריי; אַמאַל פלעגט ער זיך אַפּשטעלן, אויפהייבן זיך און אַ לעק טאָן בענדזשין אַ האַנט, ווי ער וואַלט אים געוואַלט צוגעבן מוט און רופן אים אַליץ פאַרויס, פאַרויס.

בענדזשי איז אַ מידער געגאַנגען און געטראַכט: „דער באַלעבאַס האָט זיכער אַרויסגעשיקט זוכן מיך. די זוכער זיינען אפשר דאָ ניט ווייט. וואָס וועט זיין, אַז מ'וועט מיך כאַפן? און ווען מ'זאַל מיך אַפילו ניט געפינען, ווי ווייט איז ביז די צפון-שטאַטן? ווי וועל איך קומען אַהין? איך בין שוין אַזוי פאַרמאַטערט!“

אַרום האַלבער נאַכט האָט בענדזשי פון דערווייטנס דער-זען אַ פייער ברענען אויף אַ לאַנקע ביים וועג. ער איז צו-געגאַנגען נעענטער און זיך פאַרשטעקט הינטער אַ קוסט; און פון דאָרטן האָט ער אַרויסגעקוקט אויפ'ן פייער. ער האָט דערזען, אַז אויפן פייער הענגט אַ קעסעלע, אין וועלכן עס קאַכט זיך עפעס. ביים פייער איז געשטאַנען אַ גרויסער וואַגן אויף הויכע רעדער, און אין וואַגן איז געווען איינגעשפאַנט אַ פערד. האַרט ביים פייער אויף דער ערד איז געזעסן אַ מאַן מיט בלאַנדע האַר. דער מאַן איז געווען פיל ווייסער, ווי די ווייסע מענשן, וואָס מ'זעט אין דער געגנט.

בענדזשי האָט אַ טראַכט געטאָן: „ער זעט אויס צו זיין

ניט קיין היגער ; אפשר איז ער איינער פון די צפון-שטאטן.
דאָרטן זיינען די מענשן בעסערע. מ'דאַרף צוגיין צו אים,
אפשר וועט ער מיך נעמען צו זיך אין וואָגן, אויב ער פאַרט
אַהין, אין די צפון-שטאטן."

בענדזשי האָט געהייסן דעם גרויען פריינד זיינעם צוגיין
צום פייער. דער הונט איז צוגעלאָפן צום פייער. דער ווייסער
מאַן איז אויפגעשפרונגען פון אומדערוואַרטעטקייט. גרויקאַפ
האָט געדרייט מיט'ן עק און טריט ביי טריט צוגעגאַנגען
נעענטער צום ווייסן מאַן. דער לעצטער האָט צוגערופן דעם
הונט און אים גענומען גלעטן איבער'ן קאַפּ. גרויקאַפּ האָט
אים אַ לעק געטאַן די האַנט ; דערנאָך איז ער אַוועקגעלאָפן
צו בענדזשין הינטער'ן שטרויך, און זיי זיינען ביידע צוגעקומען
צום ווייסן מאַן.

דער מאַן האָט פאַרזיכטיק געקוקט אויף די ביידע געסט.
ער האָט זיי ניט אָפּגעטריבן. און אויף בענדזשיס „גוט'ן
אַוונט !" האָט ער געענטפערט : „וואָס, ביסט הונגעריק ? באַלד
וועט פאַרטיק ווערן דאָס עסן."

— ניין, ניט עסן, — האָט בענדזשי מיט געוויין געענט-
פערט, — איך וויל, דו זאַלסט מיר העלפן.

און ער האָט דערציילט דעם בלאַנדן מאַן זיין געשיכטע.
העלף מיר ! — האָט בענדזשי פאַרענדיקט.

דער בלאַנדער מאַן איז אַזש רויט געוואָרן פאַר כעס. דעם
געערלס מעשה האָט אים זיין האַרץ צעבראַכן. זיינע אויגן
האַבן זיך אָנגעצונדן פון צאָרן.

— דו וועסט פאַרן מיט מיר. — האָט ער געזאָגט. — דאָס
פערד האָט זיך גענוג אָפּגערוט, און מיר וועלן באַלד פאַרן.

אין דער מינוט איז גרויקאַפּ אויפגעשפרונגען און איז אַנט-
לאָפן אין דער פינסטערניש מיט אַ געבילעריי. ער איז באַלד

געקומען צוריק און זיך מיט דער גרעסטער אומרואיקייט גע-
דרייט אַרום דעם נעגערל און דעם בלאַנדן מאַן.
די לעצטע האָבן זיך איינגעקוקט אין דער פינסטערניש
און מיט שרעק דערזען פון דער ווייטנס אַ הויכן מאַן מיט
אַ הונט. דער הונט איז געלאָפן גלייך צום פייער.
ביידע, אי דער נעגערל אי דער בלאַנדער מאַן האָבן
דערפילט די גרויסע סכנה. זיי האָבן פאַרשטאַנען, אַז דאָס
איז אַ זוכער; און אַז ער וועט כאַפן בענדזשין, וועט ער
אים אַוועקנעמען מיט זיך.

דעמאָלט האָט דער בלאַנדער מאַן אָנגעוויזן דעם גרויען
הונט אויף דעם הויכן מאַן, וואָס איז צוגעקומען אַלץ נעענטער,
און אים געזאָגט: „לויף און האַלט אַפּ דעם מאַן אַזוי לאַנג,
ווי דו קענסט; וועט נאָך אַלץ זיין גוט. ווען מיר וועלן אַוועק-
פאַרן, לויף נאָך אונז. מיר וועלן ווייטער אַהין וואַרטן אויף
דיר.“

און גרויקאַפּ, אַזוי ווי ער וואָלט אַלצדינג פאַרשטאַנען,
וואָס מ'האַט אים געזאָגט, איז אַוועקגעלאָפן צום הויכן מאַן,
איז אַרויפגעשפרונגען אויף אים און אים אָנגעכאַפט ביים
האַלז. און ניט געקוקט אויף די שווערע קלעפּ, וואָס ער האָט
באַקומען, האָט גרויקאַפּ אים ניט אַפּגעלאָזן.

דערווייל האָט דער בלאַנדער מאַן אַרויפגעזעצט בענדזשין
אויפ'ן וואַגן, דערנאָך איז ער אַליין אַרויפגעשפרונגען, אַ צי
געטאָן די לייצעס און אַ קנאַק געטאָן מיט דער בייטש.

דאָס ברוינע פערד האָט זיך גערירט פון אַרט און איז
אַוועקגעלאָפן גאַלאַפּ, אַזוי ווי עס וואָלט פאַרשטאַנען, וואָס
דאָ קומט פאַר, און וואָס עס פאַדערט זיך איצט פון אים.

גרויקאַפּ האָט נאָך אַלץ געהאַלטן דעם מאַן ביים גאַרגל;
ער האָט אים געוואָלט אַפהאַלטן אַזוי לאַנג, ווי מעגלעך, כדי

צו געבן זיין פריינד א זיכערע געלעגנהייט צו ראטעווען זיך. אבער דער מאן איז מיד געווארן פון קעמפן מיט'ן הונט מיט זיינע הענט. האט ער ארויסגענומען פון קעשענע א לאנגן מעסער און עס אריינגעשטאכן דעם הונט גלייך אין הארצן אריין.

גרויקאָפּ האָט אַ ציטער געטאָן, אָפּגעלאָזן דעם מאַן און איז ווי אַ שווערע משא אַראָפּגעפּאלן אויף דער ערד. זיינע אויגן האָבן זיך פאַרצויגן מיט אַ הייטל. אָבער דורכ'ן הייטל האָט ער נאָך דערזען ווייט אויפ'ן וועג אַ פּלעק, וואָס האָט זיך אַלץ מער דערווייטערט. גרויקאָפּ האָט געוואוסט, אַז דאָס איז דער וואָגן, וואָס טראָגט אוועק זיין פריינד פון געפאַר צו זיכערקייט. זיין דורכגעלעכערט האַרץ איז פול געוואָרן מיט פרייד; ער האָט נאָך אַ שאַקל געטאָן מיט'ן עק און איז אויסגעגאַנגען.

דער בלאַנדער מאַן איז אַפּגעפּאַרן אַ היבשע שטרעקע.
און ווען ער האָט דערפּילט, אַז זיי זיינען זיכער, אַז מ'אַגט
זיך ניט נאָך זיי, האָט ער זיך אַפּגעשטעלט וואַרטן אויף דעם
גרויען הונט. זיי האָבן געוואַרט אַ לאַנגע צייט, אָבער גרוי-
קאַפּ איז ניט געקומען. בענדזשי האָט ביטער געוויינט. זיין
נייער פּריינד האָט אים געפרואוּט טרייסטן: „האַסט ניט
וואָס צו וויינען. דער בראַווער הונט וועט קומען צוליפּן. עס
האַט מיט אים גאַרנישט ניט געטראָפּן, און ער וועט קומען.“
נאָר בענדזשי האָט זיך ניט געקאַנט טרייסטן. דאָס איז דאָך
געווען זיין איינציקער אמת'ער פּריינד אויף דער וועלט. אָבער
ווען זיי האָבן מער ניט געקאַנט וואַרטן, זיינען זיי אַוועקגעפּאַרן
ווייטער.

אין אַ צייט אַרום זיינען זיי געקומען אין די צפּונדיקע
שטאַטן. דער נעגל איז איצט געווען זיכער, אַז זיין באַלע-
באַס וועט אים מער ניט קאַנען כאַפּן. אָבער ניט געקוקט אויף
דער זיכערקייט, איז בענדזשי אַלעמאַל געווען טרויעריק. ער
האַט שטענדיק געטראַכט וועגן זיין פּריינד, וועגן גרויקאַפּן.
נאָר ער האָט ניט געוואוסט, אַז גרויקאַפּ איז געשטאַרבן פאַר
אים; אַז יענער האָט מיט זיין לעבן אים באַצאַלט דעם חוב
פאַר זיין טובה — וואָס ער האָט אים, דעם גרויען הונט, אַמאַל
געראַטעוועט פון זיכערן טויט.

שווערערע ווערטער :

אנטשליסן זיך — אָננעמען אַ באַשלוס.

אריינפויזען — אַרײַנקריכן.

גוואַלדיק — זײער.

גוט — מאַיאַנטעק, Estate

געלעגנהייט — מעגלעכקייט.

(זיך) דערוועגן — זיך אָננעמען מיט מוט.

חורבן/דיק — אײַנגעפאַלן, צעבראַכן.

טעפּיך — Rug

לאַפקע — פּיסל.

משא — לאַסט.

סכּנה — געפאַר.

סעודה — רײכער מאַלצײט.

עלנד — אײַנזאַם.

עקשנות — אײַנגעשפאַרטקײט.

פּאַזע — אין דער לענג, לעבן.

פּרעכטיק — זײער שײַן.

פי — בהמות.

צעשײדן — צעטײלן.

קומשער — טרײבער.

שאַרד — לײכט, שטײל גערויש.

ISBN:0-657-12540-7

4393